

Hyvinvointipalveluiden talouden ja toiminnan kertomus 2023

Hyvinvointilautakunta 22.02.2024 § 18

16/02.02.02.01/2023

Kunnanvaltuusto on 19.12.2022 §:ssä 62 hyväksynyt vuoden 2023 talousarvion ja samalla hyvinvointipalveluiden tulosalueelle määrärahat ja toimintatavoitteet. Hyvinvointilautakunta on kokouksessaan 26.1.2023 hyväksynyt hyvinvointipalveluiden käyttösuunnitelmat ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2023.

Hyvinvointilautakunta haki kunnanvaltuustolta muutosta talousarvioon ensimmäisen talouskatsauksen yhteydessä, jotka kunnanvaltuusto hyväksyi 29.5.2023. Valtuuston päätöksien pohjalta hyvinvointilautakunta päivitti käyttösuunnitelman vastaamaan valtuuston hyväksymää talousarviota kokouksessaan 15.6.2023 §:ssä 55.

Muutoksen myötä hyvinvointipalveluiden tuloarviota pienennettiin 683 082 € ja toimintakuluarviota lisättiin 197 079 €. Kokonaisuudessa vuosikatteen muutos -262 161 €.

Talous- ja strategiatyöryhmä aloitti toiminnan keväällä 2023. Talouden sopeuttamistoimia tehtiin vuoden 2023 aikana 172 000 €. Nämä mahdollistivat alkuperäistä tarvetta pienemmät palkkojen sopimuskorotuksista johtuvat talousarviomuutokset. Muussa tilanteessa talouskatsauksessa olisi jouduttu hakemaan suurempaa lisämäärärahaa.

Henkilöstön poissaolot jatkuivat edelleen 2023 runsaina. Avoimiin määräaikaisiin tehtäviin ja virkoihin on ollut vaikea saada työntekijöitä. Sijaistilanne on ollut vaikea etenkin varhaiskasvatuksessa ja uimahallilla. Myös perusopetuksen erityisopettajien sijaisten rekrytointi on ollut haasteellista.

Hyvinvointipalvelujen vuoden 2023 toimintatuotot ylittyivät suunnitellusta 10,6 %. Ylitys johtui suurelta osin Honkalammen koulun kunnilta läpilaskutettavien kuljetuskustannusten kirjauksista. Vastaava summa on Honkalammen koululla myös kuluna. Myös vapaa-aikapalveluiden toimintatuotot ylittyivät reilusti 43,6 % eli noin 32 000 €. Varhaiskasvatuksen tulot toteutuivat suunnitellun mukaisesti, vaikka niiden oletettiin laskevan varhaiskasvatusmaksujen pienenemisen myötä. Varhaiskasvatusmaksuja saatiinkin noin 110 000 € vähemmän kuin alkuperäinen talousarvio oli. Tuloja lisäsi kuitenkin muille kunnille tehdyt varhaiskasvatuspaikkojen myynnit. Toimintakulut ylittyivät 0,5 % 151 000 €, johtuen suurelta osin juuri Honkalammen koulun läpilaskutettavista kuljetuskustannuksista. Hyvinvointipalveluiden

vuoden 2023 vuosikatteen toteuma tilipäätöksessä on 26 862 541 €. Kokonaisuudessa alitusta palvelualueen vuosikatteessa on 91 000 €, toteuma on 99,7%.

Ylityksiä palvelualueella tuli henkilöstösivukuluissa ja palvelujen ostoissa. Sijaskustannukset ylittyivät, mutta vakituisen henkilöstön palkkakulut pysyivät muutetussa talousarviossa. Palvelujen ostoissa oli ylitystä erilaisissa asiantuntijapalveluissa, matkustuspalveluissa ja koulutuspalveluissa.

Hyvinvointipalveluiden irtaimiston investointien toteuma jäi 7 928 € alle talousarvion, toteuma 86,8 %. Irtaimiston investointimenoja olivat Viinijärven koulun väistötilojen kalustehankinnat.

Hyvinvoinnin hallinnon tulosalueelle kirjataan hallinnon ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kulut sekä kaikki hyvinvoinnin hankkeiden tulot ja menot. Tulosalueen tulot toteutuivat 2,4 % budjetoitua pienempänä. Palvelualue sai hanke- ja avustustuloja yhteensä 738 700 euroa, mikä on noin 21 400 € vähemmän kuin oli suunniteltu. Summassa on sekä edelliseltä vuodelta siirtyneet hanketulot sekä uudet saadut hanke-eurot. Tulosalueen toimintakatteen toteutuminen oli 90,7 % eli noin 348 000 €. Hallinnossa oli syksyn ajan yksi toimistosihiteeri vähemmän, mikä näkyi ajoittain työn kasautumisena ja kuormittumisena.

Perusopetuksen talousarvion tarkastelussa käytetään vuosikatetta eikä toimintakatetta, johtuen Honkalammen koulun valtionosuuksien kirjaamistavasta. Vuosikate ylittyi talouden tasapainottamisen toimista huolimatta 0,3 % eli noin 41 600 €.

Perusopetuksen tulosalueelle haettiin ensimmäisessä talouskatsauksessa lisämäärärahaa henkilöstökuluihin 122 976 €, johtuen budjetoitua suuremmista sopimuskorotuksista ja kertakorvauksista.

Vakinaisten opettajien palkkakulut toteutuivat hieman suunniteltua pienempinä, mutta sekä määräraikaisten että sijaisten palkat toteutuivat selvästi ennakoitua suurempina. Perusopetuksen kustannuspaikoista Patteriston, Liperin ja Viinijärven koulujen talousarviot ylittyivät hieman. Liperin koulun ylitys selittyy pitkälti ryhmämuotoisen valmistavan opetuksen aloituksella elokuussa 2023. Patteriston yksikön ylitys johtui budjetoitua suuremmista ict- ja sijaiskuluista. Muun perusopetuksen kustannuspaikalle kirjautuu aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien palkkakulut. Palkkakulut toteutuivat suunniteltua suurempina.

Varhaiskasvatuksen tulosalueella tehtiin määrärahamuutoksia vuoden 2023 aikana. Henkilöstökuluihin haettiin lisämäärärahaa 118 471 euroa

ja kotihoidon tuen kuntalisän määrärahavaraus 55 200 euroa poistettiin. Tulosalueella muutettu toimintakate alittui 0,5 % eli 40 700 eurolla. Myös varhaiskasvatuksen muutetut toimintakulut alittuivat 33 900 € eli 0,4 %. Suurimmat euromääräiset ylitykset olivat henkilöstön palkkakuluissa.

Varhaiskasvatuksen myyntituottoihin oli budjetoitu vain 800 euroa mutta toteuma 64 508 €. Tulot tulivat varhaiskasvatuspaikan myynnistä ulkopaikkakuntalaiselle. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia (1503/2016) muutettiin 1.3.2023, niin että asiakasmaksut alenivat tulo rajoja nostamalla 33 %. Muutos nosti maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvien perheiden määrää. Asiakasmaksujen tuntiperusteita ja loma-aikojen hyvityksiä muutettiin 1.8.2024 alkaen, joilla arvioitiin olevan asiakasmaksutuloja pienentävä vaikutus. Varhaiskasvatuksen maksutuottoja pienennettiin vuoden aikana alkuperäisestä talousarviosta 84 500 eurolla 291 392 euroon. Lopulta maksutuotot jäivät 9 % alle muutetun talousarvion. Toteuma 265 062 euroa. Varhaiskasvatuksen toimintatuotot kokonaisuutena 1,9 % (6 827 €) yli budjetoitun, toteuman ollessa 364 019 euroa.

Opinto- ja vapaa-aikapalvelujen toimintakulut alittuivat 2,4 % ollen 56 734 euroa alle budjetoidun. Toimintatuotot toteutuivat 43,6 % suunniteltua isompina, joka tarkoittaa 32 309 €. Toimintakatteen toteuma on 2 346 866 €, 97,6 %, eli kokonaisuudessa alitusta 56 734 €

Kulttuuripalveluiden talousarvio ylittyi 3,1 % eli 4 428 €. Vuoden aikana kulttuuritapahtumia pystyttiin järjestämään 223, joissa oli yhteensä 5 966 kävijää. Toimintakateen ylitys johtuu pääosin henkilöstökulujen kasvusta.

Nuorisotyön osalta budjetin ylitystä tuli erityisesti henkilöstökuluissa sekä palveluiden ostossa vaikka nuorisotyön kustannuspaikka kokonaisuutena alitti budjetoidun 2 224 eurolla, toteuma% 99,4.

Liikuntapalvelujen toimintakulut alittuivat 11 968 € suunnitellusta. Tämä selittyy osittain uimahallin Liprakan henkilöstövajauksella sekä osittain tarkalla taloudenpidolla hankintojen suhteen. Toimintatuotot puolestaan ylittyivät 37 % eli tuloja saatiin 27 444 € arvioitua enemmän. Liikuntapalveluissa toimintakate oli 997 884 €. Talousarvio alittui suunnitellusta 3,8 % 39 412 €. Uimahalli Liprakan käyttö lisääntyi 4 119 kävijällä edelliseen vuoteen verrattuna. Liprakassa oli vuonna 2023 kaikkiaan 23 147 kävijää. Tulojen ylitys selittyy uimahallin lisääntyneellä kävijämäärällä sekä myös muiden tuottojen budjetoitua isommalla määrällä.

Vuoden 2023 tilinpäätöksen toimintakatteet hallinnon, varhaiskasvatuksen ja opinto- ja vapaa-aikapalveluissa sekä

vuosikatteen perusopetuksessa ja hyvinvointipalveluiden kokonaisuudessa on kuvattu alla olevaan taulukkoon.

Tulosalue	TA 2023 M	TP 2023	Tot %
Hallinto	-1 143 321	-347 535	90,7
Varhaiskasvatus	-8 689 098	-8 648 399	99,5
Perusopetus	-15 477 409	-15 518 997	100,3
Opinto- ja vapaa-aika	-2 403 600	-2 346 866	97,6
Hyvinvointipalvelut	-26 953 290	-26 862 541	99,7

Tilinpäätöksen tilanne 14.2.2024 mukaan ja tilinpäätökseen voi tulla vielä muutoksia, jotka korjataan kunnanhallituksen allekirjoittamaan lopulliseen tilinpäätökseen.

Valmistelija	Hyvinvointijohtaja
Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä liitteenä olevan vuoden 2023 talouden ja toiminnan kertomuksen ja esittää sen kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotus. Kunnan lopulliseen tilinpäätösasiakirjaan lisätään hyvinvointi ja terveys -kappaleeseen osallisuustoimien kuvaus.
Ote	Kunnanhallitus
Toimeenpano	Hyvinvointipalvelut
Lisätietoja	Hyvinvointijohtaja